

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛОВАЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

КУРСОВА РОБОТА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти**

Ужгород – 2022

УДК

378.2(076):001.89

Курсова робота : методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту курсових робіт за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти для здобувачів вищої освіти спеціальності 035.Філологія, спеціалізацій 035.036. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - словацька та 035.038. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-чеська. / укл. : Н. М. Петріца, Ю. В. Юсип-Якимович, Л. Т. Буднікова; рец. : С. М. Пахомова, О. М. Тиховська. – Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2022. – 48 с.

Укладачі: **Петріца Н. М.**, доцент, кандидат філологічних наук, завідувач кафедри словацької філології;

Юсип-Якимович Ю.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри словацької філології;

Буднікова Л.Т., кандидат філологічних наук, доцент кафедри словацької філології.

Рецензенти:

Пахомова С.М., доктор філологічних наук, професор Інституту україністики філософського факультету Пряшівського університету (Словаччина).

Тиховська О.М., доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури ДВНЗ «УжНУ»

Обговорено і затверджено на засіданні кафедри словацької філології
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«16» вересня 2022 р., протокол №1.

Рекомендовано до друку Вченою радою філологічного факультету
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
«16» вересня 2022 р., протокол № 1.

©Петріца Н.М., Юсип-Якимович Ю.В., Буднікова Л.Т., 2022 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2022 р

ЗМІСТ

Вступ	4
I. Підготовка та етапи виконання курсової роботи.....	12
1.1. Вибір теми.....	12
1.2. Складання робочого плану.....	14
1.3. Пошук наукової джерельної бази.....	16
1.4. Робота над рукописом.....	19
1.4.1. Підготовка чорнового рукопису та виклад наукових матеріалів	19
1.4.2. Робота над чистовим варіантом рукопису.....	22
II. Структура і зміст курсової роботи	23
III. Вимоги до оформлення курсової роботи	26
III. 1. Правила оформлення посилань та бібліографічного опису джерел. Оформлення списку літератури.....	29
III. 2. Особливі вимоги при цитуванні.....	30
IV. захист курсової роботи.....	30
IV.1 Порядок допуску курсових робіт до захисту	30
IV. 2. Підготовка здобувача до виступу на захисті курсової роботи.....	32
IV. 3. Процедура захисту курсової роботи.....	33
V. Критерії оцінювання	33
VI. Список рекомендованої літератури.....	39
VII. Додатки	41

ВСТУП

Курсові роботи за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти є одним із видів навчально-дослідної, наукової роботи здобувача, складовою освітнього процесу у вищих навчальних закладах. Здобувач має виявити здібності до дослідної роботи, до осмислення зібраного матеріалу, вміння його систематизувати, робити правильні висновки. Виконання курсової роботи засвідчує ступінь самостійності, уміння застосовувати здобуті знання та набуті навички, розвиває дослідницькі вміння та здібності. Підготовка до написання курсової роботи вирішує одночасно навчальне (здобувач виявляє рівень засвоєння поточного навчального матеріалу, ознайомлення з відповідною літературою) і дослідницьке (засвідчує уміння здобувача аналізувати, узагальнювати, робити висновки) завдання.

Основні завдання курсових робіт першого бакалаврського рівня вищої освіти для здобувачів вищої освіти спеціальності 035.Філологія, спеціалізацій 035.036. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - словацька та 035.038. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-чеська, які вирішуються відповідно до поставленої мети:

- систематизація отриманих теоретичних знань з певних філологічних дисциплін ОК15 та ОК16;
- поглиблення теоретичних і практичних знань студентів з актуальних проблем слов'янської філології;
- формування дослідницьких умінь студентів;
- стимулювання студентів до самостійного наукового пошуку;
- розвиток навичок практичної реалізації результатів дослідження наукової проблеми у самостійній роботі.

Завдання (навчальні цілі) полягають у формуванні у студентів:

- **інтегральної компетентності:** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що

передбачає транслявання інформації чеською, словацькою або другою іноземними мовами, застосування теорій та методів філологічної науки та/або здійснення перекладацької діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальних компетентностей:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

фахових компетентностей:

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а

також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Виконання курсової роботи забезпечує такі програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 14. Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Під час виконання курсової роботи здобувачі мають обов'язково дотримуватися принципів академічної доброчесності, що передбачено Положенням про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ». URL:

<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>.

Академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів і визначених Законом України «Про вищу освіту» правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/ або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час виконання курсової роботи передбачає: посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, належних іншим авторам; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерел інформації

З огляду на реалізацію особистісної ролі здобувача курсові роботи умовно поділяють на реферативні та дослідницькі.

Реферативні курсові роботи покликані навчити студентів критично користуватися науковою літературою, правильно оцінювати її, глибоко осмислювати певні питання, зіставляти висловлювання різних учених з одного і того самого питання, коментувати їх, мотивувати правильність або помилковість окремих теоретичних положень, робити теоретичні узагальнення. Особливо важливе вміння автора виокремити головні аспекти, чітко, систематизовано викласти весь матеріал. Успішне виконання таких робіт залежить передусім від ретельного вивчення наявної літератури, вміння знайти нові джерела. Реферативні теми зобов'язують також до самостійного розв'язання поставлених проблем, завдяки чому такі роботи набувають наукового, творчого характеру.

Дослідницькі курсові роботи вимагають від студента вміння спостерігати факти, самостійно досліджувати проблеми, аналізувати і відповідно тлумачити їх, робити висновки та узагальнення. Такі курсові роботи формують у студентів навички дослідницького пошуку, самостійного дослідження конкретного фактичного матеріалу. Здобувачі першого бакалаврського рівня вищої освіти для здобувачів вищої освіти спеціальності 035.Філологія, спеціалізацій 035.036. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша - словацька та 035.038. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша-чеська виконують дослідницькі курсові роботи.

Головне для курсової роботи — глибина та повнота розкриття теми, творчий підхід, обґрунтованість висновків й узагальнень. Вона має відзначатися структурною довершеністю, логічністю викладу інформації, вправністю

літературної мови. На високу оцінку заслуговують курсові роботи, які характеризуються науковою достовірністю, насиченістю конкретним змістом, багатим фактичним матеріалом, аргументованими висновками, бездоганними орфографією, пунктуацією та стилістикою, чіткістю структури і правильним оформленням.

Кожне наукове дослідження від творчого задуму до остаточного оформлення наукової праці має неповторну специфіку. Однак усі вони наділені загальними особливостями, які охоплюють універсальні послідовні процеси. Логіка наукового дослідження чи загальна схема наукового дослідження включає:

1. Вибір теми, обґрунтування її актуальності і визначення рівня її розробленості; вибір об'єкта, предмета, окреслення мети і завдань дослідження.

2. Нагромадження необхідної наукової інформації, пошук, вивчення й аналіз літературних та інших джерел з теми дослідження; вибір напрямів дослідження з огляду на його мету.

3. Відпрацювання гіпотези й теоретичних передумов дослідження, визначення наукового завдання.

4. Вибір методів дослідження, які є інструментами здобуття фактичного матеріалу, необхідною умовою досягнення поставленої мети.

5. Оброблення й аналіз результатів експериментального дослідження.

6. Написання тексту роботи, оформлення її вступу і висновків, опис використаних джерел і створення додатків.

7. Підготовка до захисту і захист наукового дослідження.

Написання курсових робіт має на меті систематизувати, закріпити, розширити теоретичні та практичні знання зі спеціальності, виявити навички застосування цих знань при вирішенні конкретних наукових завдань. Майбутнім бакалаврам філології важливо розвивати навички самостійної роботи, опанувати методику дослідження та експериментування, з'ясувати підготовленість до самостійної роботи.

Виконання курсових робіт є обов'язковим елементом процесу навчання. Як правило, у курсових роботах повинні бути реалізовані такі вимоги:

—актуальність,

—новизна тематики, відповідність сучасному стану і перспективам розвитку філологічної науки, практичним завданням;

—вивчення й критичний аналіз монографічної та періодичної літератури згідно з темою курсової роботи;

—вивчення й характеристика історії та сучасного стану проблематики дослідження;

—характеристика предмета, об'єкта, мети, завдань, методів дослідження;

—узагальнення результатів, обґрунтованість висновків.

До написання тексту курсової роботи можна приступати лише після завершення добору й вивчення фактичного матеріалу, необхідного для розв'язання обраної проблеми. Зібраний фактичний матеріал має бути чітко систематизований, укладений у вигляді картотеки фактичного матеріалу.

Саме такій меті служить складання розгорнутого, логічно розгалуженого **плану**. План має передбачати порядок і послідовність викладу матеріалу. Він дисциплінує здобувача й одночасно є достатньою підставою для обговорення роботи з науковим керівником. Розгорнутий і чіткий план полегшує сприйняття при читанні написаної роботи. Він необхідний у всіх видах творчих робіт. У ньому мають бути відображені її основні структурні частини (розділи), позначені римськими або арабськими цифрами. Кожен розділ може містити підрозділи (параграфи), позначені відповідно до їх обсягу арабськими цифрами, цифрами з дужками, літерами тощо.

Кожна структурно виокремлена частина курсової роботи має свої цілі та зміст.

У вступі обґрунтовують вибір та актуальність теми, визначають мету і завдання, об'єкт і предмет дослідження, відзначають новизну, теоретичну цінність і практичну значущість роботи, описують принципи, методи та прийоми дослідження, особливості структури, характеризують фактичний матеріал і джерела дослідження.

Передбачений програмою *календарний план робіт* сприяє чіткому розподілу часу на кожний етап дослідження.

Перший розділ найчастіше буває оглядовим, у ньому розкривають історію питання. Здебільшого він є своєрідним викладом оцінного характеру наукових досліджень у конкретній сфері з одночасним окресленням кола нерозв'язаних проблем, які досліджує здобувач, розкриттям теоретичних передумов вивчення проблеми.

У другому і в наступних розділах здобувач описує процес, висвітлює методику і техніку дослідження, досягнутий результат. Кожний розділ повинен завершуватися висновками, яких дійшов здобувач.

Висновки призначені для підсумків дослідження: формулювання узагальнення, передбачення перспектив подальшої роботи в межах зазначених проблем.

Середній обсяг курсової роботи обмежується 30 - 35 сторінками машинописного тексту (на гуманітарних факультетах можливий дещо більший обсяг у зв'язку з необхідністю наведення великої кількості прикладів, ілюстрацій).

I. ПІДГОТОВКА ТА ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Вибір теми

Тематика (перелік можливих тем) курсових робіт розробляється щорічно та затверджується рішенням кафедри.

Процедура визначення теми роботи, як правило, наступна:

- науковий керівник сам пропонує тему, виходячи зі своєї власної дослідницької діяльності і залучаючи до неї студентів;
- студент обирає тему, що відповідає його науковим інтересам.

Науковий керівник курсової роботи:

- формулює тему курсової роботи і разом зі студентом визначає мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження;
- надає допомогу у розробці календарного графіка роботи на весь період виконання;
- рекомендує студентові необхідну літературу, Web-ресурси;
- надає організаційну і науково-методичну допомогу шляхом проведення консультацій;
- контролює хід виконання роботи;
- періодично інформує кафедру про хід виконання роботи;
- перевіряє оформлення виконаної роботи відповідно до вимог, які ставляться до такого виду робіт;
- готує рецензію на курсову роботу.

Обов'язки студента: 1) обрати тему курсової роботи; 2) скласти індивідуальний план її виконання; 3) визначити перелік питань і практичних матеріалів, які належить вивчити й зібрати; 4) дібрати наукові джерела, які доцільно використати при виконанні курсової роботи; 5) підготувати курсову роботу відповідно до індивідуального графіку; 6) захистити курсову роботу, продемонструвавши рівень своєї наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні завдання.

Завдання на курсову роботу та календарний план їх виконання

Після обрання і погодження з науковим керівником теми курсової роботи, складається попередній план курсової роботи (рукопису), а також календарний план виконання окремих завдань. Такий план полегшує контроль за виконанням різних видів робіт. Основну роботу студент виконує самостійно, звертаючись за консультаціями до наукового керівника і звітуючи перед ним у міру виконання окремих частин і роботи в цілому.

Завдання на курсову роботу студенту (визначається кафедрою, затверджуються завідувачем кафедри) і видається студенту. У завданні зазначаються: тема роботи; термін подачі студентом завершеної роботи, який встановлюється рішенням кафедри з урахуванням часу, необхідного для отримання рецензії керівника, візи завідувача кафедри про допуск до захисту; вихідні дані до роботи повинні визначати характеристики умов, засобів та методів, які характеризують спрямованість дослідження, конкретизують методику розв'язання теоретичних проблем тощо; зміст завдань на курсову роботу студенту (перелік питань, які повинні бути розроблені). Зазначаються конкретні завдання («Розробити...», «Обґрунтувати...», «Оптимізувати...», «Провести аналіз...» тощо). Завдання підписується науковим керівником, а також студентом, який своїм підписом засвідчує дату отримання завдання для виконання.

Календарний план. На основі затвердженого завдання та у відповідності до графіку виконання курсової роботи розробляється *календарний план роботи* над темою. У календарний план виконання роботи записуються основні етапи роботи і приблизні терміни початку і закінчення. При розробці календарного плану слід керуватись наступним : у початковий період виконання роботи планується пошук і вивчення джерел літератури; далі уточнюються методичні питання аналізу об'єкта роботи та оцінюються особливості навчально-виховного закладу, на базі якого робота виконуватиметься (за наявності); дата завершення курсової роботи встановлюється графіком виконання роботи, що враховує період часу, необхідний для рецензування, підготовки здобувача до захисту.

Календарний план-графік виконання курсової роботи:

№	Вид роботи	Терміни виконання
1.	Вибір і затвердження теми курсової роботи.	не пізніше 1 листопада
2.	Вивчення науково-методичної літератури і первинне накопичення фактичного матеріалу, укладання плану дослідження.	не пізніше 1 грудня
3.	Виконання основної частини курсової роботи.	до 1 квітня
4.	Остаточне оформлення курсової роботи, подання її на кафедру для захисту.	не пізніше 20 квітня
5.	Захист курсової роботи.	за розкладом

Науковим керівником курсової роботи призначають, як правило, професора чи доцента кафедри.

Науковий керівник допомагає здобувачеві оцінити можливі варіанти рішень. Проте прийняття рішення є прерогативою здобувача.

1.2. Складання робочого плану

Лише чітко сплановане дослідження забезпечує пізнання нових об'єктивних закономірностей дійсності. Важливу роль відіграє і планування творчого процесу здобувача. Розпочинається воно зі складання *робочого плану*, який можна вважати своєрідною наочною схемою дослідження. Його використовують на перших стадіях виконання курсової роботи, маючи змогу ескізно уявити проблематику дослідження у різних варіантах, що суттєво полегшує науковому керівникові оцінку загальної структури та рубрикації майбутньої курсової роботи.

Розробляється робочий план здобувачем за безпосередньої участі наукового керівника, розпочинаючи його з визначення теми, тобто задуму майбутнього наукового дослідження.

На перших етапах робочий план лише в загальних аспектах характеризує предмет дослідження, надалі він може зазнавати уточнень, проте основне завдання роботи загалом повинно залишатися незмінним.

Робочий план може мати довільну форму. Складається з переліку вертикально розташованих рубрик, пов'язаних внутрішньою логікою дослідження конкретної теми. Розташування рубрик засвідчує їх доцільність і значущість. З огляду на це,

часто механічно переставляють рубрики, намагаючись знайти найточнішу для конкретного дослідження схему їх розташування. До складу робочого плану бажано включати заголовки, не лише виділені в окремий рядок, а й набрані в підбір із текстом, заголовки — текстові виділення (слова та словосполучення тексту, що визначають тему фрагмента). Це дає змогу зорієнтуватися, чи однакове підпорядкування невеличких заголовків у різних главах, параграфах магістерського дослідження.

На пізніших етапах складають *план-проспект* — реферативний виклад розташованих у логічному порядку питань, за якими буде систематизовано зібраний фактичний матеріал. План-проспект є основою для оцінки науковим керівником відповідності роботи здобувача меті й завданням курсової роботи. На його підставі можна буде робити висновки про основні положення курсової роботи, принципи розкриття теми, побудову та співвідношення обсягів її частин. План-проспект - чорновий варіант курсової роботи з розкриттям змісту її розділів і параграфів. Доцільність плану-проспекту зумовлюється і можливістю систематичного включення до нього нових даних, завдяки чому він набуває необхідної структурно-фактологічної завершеності.

Після складання плану роботи здобувачеві необхідно з'ясувати логічну послідовність передбачених процесів. Залежно від можливостей їх порядок може змінитись. Важливо, щоб за певний період часу вони всі були виконані.

Розкриття проблеми повинно відбуватися у певній логічній послідовності: поки не опрацьовано, наприклад, перший розділ, не можна переходити до другого. Важливо навчитись дошукуватися у будь-якій роботі головного, вирішального. Здобувачеві необхідно визначити головну мету своєї роботи, сформулювати центральне завдання, виявити всі доступні резерви для реалізації задуму та ідеї, обрати необхідні методи і прийоми дій та знайти найзручніший час для здійснення кожної операції.

При виконанні курсової роботи план завжди має динамічний, рухливий характер. Він не може і не повинен обмежувати розвиток задумів дослідника. План має бути гнучким, відкритим для доповнень. При його складанні здобувачеві

необхідно ретельно обміркувати те, що йому вже відомо з теми курсової, і те, що необхідно з'ясувати, і на цій основі визначити початок і послідовність пошукових дій.

Науковий керівник координує складання робочого плану, допомагаючи при цьому підібрати необхідну літературу, довідкові, статистичні та архівні матеріали, інші джерела, консультує здобувача з усіх питань, з яких у нього виникають труднощі.

1.3. Пошук наукової джерельної бази

Ознайомлення з опублікованою літературою, що стосується теми курсової роботи, розпочинається задуму, втіленому у темі та робочому плані. Виконанню курсової роботи передує цілеспрямований пошук джерел літератури з відповідної тематики, аналізу матеріалу, що міститься в опублікованих працях учених. Це особливо важливий пізнавальний етап, адже основні аспекти проблеми майже завжди сформульовані в працях, результати яких уже опубліковані.

Опрацювання літератури

Вивчення наукової літератури є серйозною роботою. Статтю або монографію доцільно читати, роблячи відповідні *нотатки*.

Вивчення наукових публікацій, як правило, охоплює такі етапи:

—загальне ознайомлення з роботою за її змістом;

—побіжний перегляд усього тексту;

—послідовне читання матеріалу;

—вибіркове читання будь-якої частини твору;

—виписування матеріалів, що становлять особливий інтерес;

—критичне оцінювання, редагування занотованого фрагменту тексту для курсової роботи.

Нерідко під час вивчення наукових публікацій застосовують прийом, за яким сторінку зошита поділяють навпіл вертикальною рисою. З лівого боку від неї занотовують прочитане, з правого — свої міркування, підкреслюючи особливо важливі фрагменти.

Вивчення першоджерел не передбачає прямого їх копіювання. Передусім воно повинно конкретизувати напрям наукового пошуку здобувача, стимулювати його власні думки, послужити основою отримання нового знання. Безперечно, у процесі дослідження проблеми буде використано не всю інформацію, що міститься в першоджерелах, а лише ту, яка безпосередньо стосуватиметься теми курсової роботи. Отже, раціональним критерієм оцінки прочитаного є реальна змога використати його у курсовій роботі.

Особливо ретельно слід виписувати цінні для курсової роботи фрагменти джерел наукової літератури, дбаючи про їх абсолютну ідентичність з оригіналом і правильне бібліографічне оформлення. Працюючи над конкретним розділом, важливо постійно простежувати їх зв'язок із проблемою загалом, а розроблюючи широку проблему, вміти поділити її на частини, детально обмірковуючи кожна з них.

Відбір та оцінка інформації стають одним з головних етапів роботи. Наукова робота передбачає частину чорнової роботи, пов'язаної з підбором основної та додаткової інформації, її узагальненням і наданням їй зручної для аналізу й висновків форми. Добір фактичного матеріалу до курсової роботи є далеко не простою, не механічною, а творчою, аналітичною справою, яка розгортається на основі глибокого знання та усвідомлення головної мети курсової роботи.

Добираючи фактологічний матеріал, необхідно дотримуватися максимальної об'єктивності.

Опрацьовуються *монографії* (наукове видання, що вичерпно і всебічно досліджує певну проблему), *збірники наукових праць*, які містить дослідницькі матеріали.

Достовірність *наукових статей* залежить від їх видів та належності до славістичної філологічної галузі науки тощо.

Теоретична стаття з філологічної тематики насичена розмірковуваннями, порівняннями, словесними доказами. Достовірність її змісту залежить від достовірності використаної в ній вихідної інформації. Для такої статті надто важливою є позиція, світогляд автора, від яких залежатиме об'єктивність

наведених даних, влучність міркувань і висновків. Усе це зобов'язує до ретельного аналізу, виваженої оцінки та з'ясування істинності суджень її автора.

Доповіді на наукових конференціях, як і статті, також наділені різною мірою достовірності. Одні можуть містити обґрунтовані, доведені, апробовані знання (відомості), інші можуть носити постановчий характер.

На особливу увагу заслуговує *інформаційна стаття*, яка здебільшого містить оперативний, актуальний, стислий виклад певних фактів, повідомлення про подію, явище.

Про достовірність вихідної інформації можна міркувати не лише за характером першоджерела, а й за професійними характеристиками автора, його належністю до певної наукової школи.

У всіх випадках необхідно відбирати лише найновіші дані, найавторитетніші джерела, обов'язково зазначаючи, звідки взяті матеріали. Дібрані з джерел літератури факти слід оцінювати критично.

Особливою формою фактичного матеріалу є *цитата* — дослівний фрагмент тексту, чийсь слова, що наводяться письмово або усно, органічно доповнюючи текст роботи. Використовують їх для того, щоб без перекручувань, власних трактувань передати думку автора першоджерела, для ідентифікації поглядів при зіставленні різних точок зору тощо. Цитати є необхідною опорою автора роботи у процесі аналізу та синтезу інформації. Відштовхуючись від них, можна створити систему переконливих доведень, необхідних для об'єктивної характеристики явища, яке спостерігається і досліджується. Завжди, перед тим як вдатися до цитування, здобувач повинен під різними кутами зору перевірити його доцільність цитування, уникати перекручень джерела.

Крім прямого цитування, часто застосовують переказ тексту першоджерела, при цьому текст-інтерпретація має бути ретельно звірений із першоджерелом.

Відібраний фактичний матеріал необхідно зареєструвати. Найпоширенішими формами реєстрації є:

— занотовування результатів експериментальних досліджень, вимірів і спостережень, нотатки в польових щоденниках та записниках;

—виписки з документів, що належить проаналізувати, літературних джерел (статей, книг, авторефератів, дисертацій та ін.);

—укладання електронної картотеки фактичного матеріалу.

Виписаний текст повинен супроводжуватися *зазначенням джерела*, звідки взятий матеріал, що, за необхідності, полегшує його пошук.

Одночасно з реєстрацією матеріалу необхідно групувати, зіставляти його, порівнювати отримані дані тощо. Особливе значення при цьому *має класифікація*, без якої неможливі вивірені, аргументовані, переконливі висновки. Класифікація полегшує пошук шляхів розв'язання наукової проблеми, раніше не помічені зв'язки та взаємозалежності. Її здійснюють протягом усього процесу вивчення матеріалу.

1.4. Робота над рукописом

Якою б ретельною не була підготовча робота, якими б результативними не були дослідницькі процедури, загальну оцінку курсовій роботі виставляють на підставі написаного і захищеного тексту. Тому підготовка її рукопису є особливо важливим етапом, який не тільки дає змогу належно осмислити, оцінити, інтерпретувати результати досліджень, а й засвідчує культуру думки, стиль викладу здобувача.

Підготовка тексту курсової є тривалим, багатоаспектним процесом. А остаточному (чистовому) її варіанту передують підготовка чорнового рукопису, який потім доводиться весь час збагачувати інформацією, вдосконалювати структурно.

1.4.1. Підготовка чорнового рукопису та виклад наукових матеріалів

Чорновий рукопис бажано виконувати на папері стандартного формату. Аркуші паперу слід заповнювати лише з одного боку, щоб за необхідності можна було робити різні вставки, вносити інші корективи у текст, не переписуючи сторінку спочатку. Як правило, у чорновий текст доводиться вносити різноманітні зміни, доповнення, тому цілком заповнювати сторінку не слід. Важливе значення має композиція (розташування) тексту, ілюстрацій тощо на сторінці, що дає змогу відразу зацентувати головні ідеї, поняття, спостереження, висновки. Часто для

виокремлення важливої частини тексту використовують колір, маркер та інші засоби.

Працюючи над текстом, необхідно весь час стежити, щоб не відійти від теми, задуму роботи, поступово наближаючись до найважливіших її висновків. Адже, як свідчить практика, часто автори, захопившись одним-двома аспектами, побіжними, хоч і привабливими, ідеями, отримують у результаті текст, в якому упущено ключові моменти дослідження.

Підготовку тексту недоцільно розпочинати зі *вступу*. Його краще написати пізніше, коли вже викристалізуються і будуть осмислені результати роботи. Спершу необхідно поміркувати над тим, що вже відомо з теми курсової роботи і що потрібно з'ясувати. Ці міркування цілком досить занотувати ключовими словами, словосполученнями.

Далі належить визначити найлогічнішу *послідовність викладу результатів* дослідження, звернувши особливу увагу на його початок і розвиток.

Компонування основної частини роботи доцільно розпочати з розкриття стрижневих її думок, які можуть бути сформульовані короткими абзацами на окремих аркушах паперу або в текстовому редакторі.

Чорновий варіант основної частини варто підготувати якомога раніше, оскільки від тривалості роботи над ним залежатиме його остаточна якість.

Після завершення роботи над основним текстом доходить черга до підготовки завершальної його частини, що дасть змогу переконатися, наскільки сформовані у ній висновки відповідають меті й завданням курсової роботи. Осмисливши підготовлений чорновий варіант, приступають до написання вступу, в якому стисло формулюють мету, завдання, актуальність, новизну роботи, можливість застосування її результатів на практиці.

Далі настає не менш важливий етап у підготовці курсової роботи — редагування написаного. Завдання його полягає в забезпеченні лаконічності, прозорості, смислової чіткості, мовностильової культури тексту. Кожен його абзац повинен містити самостійну думку, а вже перша його фраза — свідчити, про що йтиметься у ньому.

При підготовці тексту важливо прислухатися до порад керівника, хоч прийняття остаточного рішення залежить безпосередньо від автора роботи. Іноді між керівником і його підопічним можливе і розходження у поглядах на результати дослідження, конструктивне, взаємозацікавлене обговорення яких прислужиться на користь роботі.

Виклад змісту курсової роботи здійснюють з використанням таких прийомів:

— послідовний прийом. Використання його вимагає системної і тривалої роботи, оскільки поки її автор не закінчить черговий розділ, він не може перейти до наступного. Проте для підготовки одного розділу інколи доводиться використати кілька варіантів, зосередившись на найефективнішому. А протягом цього часу матеріал, який майже не вимагає чорнкової обробки, чекає своєї черги, що іноді породжує певні труднощі;

— орієнтований на цілісність прийом (з подальшим опрацюванням кожного розділу). Використання його потребує майже вдвічі менше часу на підготовку чистового матеріалу, адже спочатку пишуть всю роботу, детально аналізуючи потім її частини, вносячи відповідні коригування, виправлення, доповнення;

— вибіркового прийом. Автори, які його використовують, пишуть розділи окремо в будь-якій зручній для них послідовності, найчастіше орієнтуючись на готовність фактологічного матеріалу.

Кожен із варіантів має свої переваги і недоліки. Вибір конкретного з них чи поєднання прийомів на вибір здобувача, його особистих здібностей з огляду на особливості матеріалу, який перебуває у його розпорядженні. Головне, щоб він був найоптимальнішим у конкретній ситуації.

Рукопис курсової роботи, крім основної частини (один-два чи більше розділів), має охоплювати такі композиційні елементи:

— вступ;

— висновки та пропозиції (висновки);

— бібліографічний перелік використаних джерел літератури;

— додатки (таблиці, схеми, діаграми);

—показчики (предметні, іменні показчики мов, формул, таблиць).

Перед тим як переходити до остаточного опрацювання чорного рукопису, корисно обміркувати з науковим керівником основні позиції змісту курсової роботи.

1.4.2. Робота над чистовим варіантом рукопису

Внесення необхідних правок у чорновий варіант рукопису завершується підготовкою його чистового варіанту. Але це ще не означає, що робота вже цілком готова для захисту чи оприлюднення. Настає дуже важливий етап — шліфування тексту рукопису, під час якого перевіряють і критично оцінюють міркування, висновки, таблиці, діаграми, кожне речення, слово. Іноді під час цієї роботи здобувачеві доводиться вносити суттєві зміни до тексту, оптимізуючи логіку викладу, аргументації, стилістичні прийоми.

Доречно ще раз перевірити, наскільки назва роботи та назви розділів і підрозділів відповідають їх змісту, уточнити їх структуру, розташування матеріалів та рубрикацію, а також достовірність аргументів.

Отже, основні етапи виконання курсової роботи:

1. Вибір теми курсової роботи.
2. Попередній пошук та підбір літератури з теми дослідження.
3. Складання спільно з науковим керівником попереднього плану та структури курсової роботи.
4. Календарного плану виконання окремих завдань.
5. Визначення об'єкта, предмета, мети, завдань та можливих методів дослідження.
6. Поглиблене опрацювання підібраної літератури з теми дослідження (порівняння, класифікація, узагальнення, критичний аналіз) та проведення подальшого пошуку джерел літератури.
7. Формулювання теоретичних засад згідно з темою.
8. Здійснення (за необхідності) емпіричного дослідження, аналіз отриманих результатів та їх узагальнення.

9. Написання тексту курсової роботи згідно з її структурою (вступ, основна частина, висновки); редагування тексту курсової роботи згідно з вимогами до оформлення;
10. Оформлення списку використаної літератури, додатків.
11. Подання чорнового варіанту рукопису науковому керівникові.
12. Доопрацювання роботи з урахуванням наданих зауважень та рекомендацій наукового керівника, остаточне чистове оформлення роботи.
14. Подання кінцевої версії курсової роботи науковому керівникові, а також на кафедру для отримання рецензії і допуску до захисту.
15. Захист курсової роботи.

II. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсову роботу оцінюють не лише з точки зору актуальності теми, прикладного значення отриманих результатів, а й за рівнем її загальнометодичної підготовки, яка передусім виявляється в її структурі.

СТРУКТУРА курсової роботи — послідовність розташування її частин: основного тексту (розділів та підрозділів), довідково-супроводжувального апарату.

Єдино прийнятої структури курсової роботи немає. Кожен здобувач може обирати будь-який порядок організації матеріалів, на власний розсуд забезпечувати їх розташування і внутрішній логічний зв'язок, дбаючи передусім про повноту, послідовність розкриття свого творчого задуму і цілісність його сприйняття читачем. Традиційно композиційна структура магістерського дослідження складається з таких послідовно розташованих елементів:

1. Титульна сторінка.
2. Вступ.
3. Розділи основної частини (з підрозділами).
4. Висновки.
2. Список використаної літератури.
3. Додатки.

Відкриває курсову роботу **титульна сторінка**, яка заповнюється за певними правилами. У верхньому полі вказують повну назву навчального закладу. Верхнє поле із зазначеним текстом відокремлюють від іншої частини титульної сторінки. Далі в називному відмінку вказують прізвище, ім'я, по-батькові здобувача.

У середньому полі подають назву курсової роботи, яка має бути короткою, влучною, відповідати її основному змісту. Дуже короткі назви курсових робіт свідчать про вичерпну повноту дослідження. Конкретизує назву роботи підзаголовок, який має бути коротким, влучним, не перетворюючись при цьому на нову назву. Далі, ближче до правого краю титульної сторінки, подають прізвище та ініціали наукового керівника, його вчене звання й науковий ступінь. У нижньому полі вказують місце виконання курсової роботи та рік її написання (без слова «рік») (див. *Додаток 1*).

За титульною сторінкою подають **зміст**, у якому наводять усі заголовки дослідження із зазначенням сторінок, з яких вони починаються. Заголовки змісту мають бути ідентичними заголовкам у тексті. Скорочувати чи надавати їм іншої форми, послідовності та підпорядкованості порівняно із заголовками в тексті не можна.

Заголовки однакових ступенів рубрикації розташовують один під одним. Назви кожного наступного ступеня зміщені на три-п'ять знаків праворуч відносно заголовків попереднього ступеня. Всі заголовки розпочинають з великої літери без крапки в кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з номером сторінки, яка йому відповідає, у стовпчику праворуч (див. *Додаток 2*).

II.1. У вступі до роботи обґрунтовують актуальність обраної теми, мету й завдання дослідження проблем, формулюють її об'єкт і предмет, розкривають обраний метод (методи), повідомляють теоретичну значущість і прикладну цінність отриманих результатів. До написання вступу приступають осмисливши підготовлений чорновий варіант курсової роботи.

Вступ є особливо відповідальною частиною роботи, він не лише орієнтує читача в подальшому розкритті теми, а й містить необхідні її характеристики.

Розпочинають його з обґрунтування **актуальності** обраної теми; вона повинна бути зазначена на початку будь-якого дослідження. Стосовно курсової роботи вона засвідчує вміння автора обрати тему, усвідомлення її значущості. Висвітлення актуальності має обмежуватись однією сторінкою машинописного тексту, в яких висвітлюється суть проблеми.

Актуальність теми дослідження означає її важливість, злободенність на конкретний момент.

Мета дослідження здебільшого міститься у формулюванні *теми*. Чітке бачення мети дослідження є передумовою цілеспрямованої діяльності здобувача, активізує його творчий потенціал. Вона може стосуватися різноманітних теоретичних, прикладних питань. Як правило, її вбачають у виявленні залежностей між певними факторами, з'ясуванні зв'язків між явищами, встановленні умов усунення недоліків у процесах, розкритті можливостей удосконалення процесів, пізнанні закономірностей і тенденцій розвитку та ін.

Мета дослідження конкретизується в його завданнях, які дають уявлення про його спрямованість. Завдання розкривають мету дослідження, і у сукупності повинні бути адекватними їй.

Обов'язковим елементом вступу є визначення *об'єкта* (процесу, явища, що створюють проблемну ситуацію та обираються для вивчення) і *предмета* (того сутнісного, що перебуває у межах об'єкта) дослідження.

Наявність мети й завдань є передумовою для обґрунтованого вибору методів дослідження, способів, за допомогою яких вони будуть інтерпретовані й відповідно оформлені. У програмі робіт також відображають шляхи впровадження результатів дослідження (усні виступи, публікації тощо).

Обов'язковим елементом **вступу** має бути розкриття дослідженості теми, обраної для курсової роботи. На це спрямований *огляд літератури*, який може зумовити висновок, що порушена тема не розкрита або розкрита частково чи не в тому аспекті і потребує подальшого дослідження.

Огляд літератури має засвідчити ґрунтовне ознайомлення здобувача зі спеціальною літературою, його вміння систематизувати джерела, критично осмис-

лювати їх, виокремлювати суттєве, оцінювати раніше отримані результати, визначити головне для подальших досліджень. Матеріали огляду слід систематизувати в певній логічній послідовності, а тому перелік та аналіз робіт не обов'язково робити з огляду на час їх виходу у світ.

Отже, **Вступ** складається з таких обов'язкових елементів:

Актуальність теми.

Об'єкт дослідження.

Предмет дослідження.

Мета дослідження.

Гіпотеза дослідження (за необхідності).

Завдання дослідження.

Методи та прийоми дослідження.

База дослідження (на основі яких словників, джерел літератури проводилося дослідження).

Науково-теоретичне значення одержаних результатів (за наявності).

Практичне значення.

Апробація результатів курсової роботи (за наявності; вказується, на яких наукових конференціях та інших заходах оприлюднено результати досліджень, що включені до роботи).

Наведена структура та обсяг курсової роботи.

ІІІ. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота виконується державною мовою або за бажанням студента мовою спеціалізації в друкованому та електронному варіанті. друкований варіант повинен бути переплетений (тверда палітурка). Дипломну роботу друкують за допомогою принтера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 x 297 мм) через півтора інтервали 14 шрифтом Times New Roman. Текст робити друкують, залишаючи поля таких розмірів: ліве - 30 мм, праве - 15 мм, верхнє - 20 мм, нижнє - 20 мм. Шрифт друку повинен бути чорного кольору. Щільність тексту всюди однакова.

У викладі матеріалу важливо дотримуватись принципу пропорційності, який полягає у дотриманні пропорцій між обсягами окремих частин роботи. При цьому на вступ і висновки відводиться до 5 сторінок відповідно, на основну частину роботи для магістрів 70-90 сторінок, на титульний лист і зміст роботи - по одній сторінці. За погодженням з науковим керівником можливий інший обсяг дипломної роботи.

Заголовки структурних частин курсової роботи ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ пишуть великими літерами з вирівнюванням по центру та виділяють жирним шрифтом. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапками. Підкреслювати заголовки та переносити слова в заголовку не допускається. Між заголовком розділу, підрозділу та текстом розділу повинен бути один пропущений рядок.

Всі сторінки курсової роботи здобувача повинні бути пронумеровані арабськими цифрами. Цифру, що позначає порядковий номер сторінки, ставлять у верхньому правому куті сторінки. Титульний аркуш не нумерують.

Перелік умовних скорочень ставиться після змісту і включається до загального обсягу роботи. Кожний розділ розпочинають з нової. Номер розділу ставлять після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують назву розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 2.1. (перший підрозділ другого розділу). Далі у цьому ж рядку йде заголовок підрозділу. Підрозділи пишуться на тій самій сторінці, без переносу на нову сторінку.

Бібліографія у курсовій роботі здобувача складається відповідно до встановлених правил і містить перелік використаних джерел.

III. 1. Правила оформлення посилань та бібліографічного опису джерел.

Оформлення списку літератури

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Нині в Україні діють два державні стандарти. Оформлення списку літератури визначають ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» та новіший ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». ДСТУ 8302:2015 спрощує вимоги до бібліографічного опису документа, викладені в ДСТУ 7.1:2006, і має рекомендаційний характер. Тобто не буде помилкою оформити перелік позатекстових посилань за вимогами ДСТУ 7.1:2006 чи ДСТУ 8302:2015.

У списку літератури джерела розміщують в алфавітному порядку прізвищ перших авторів заголовків. Нумерація джерел проставляється вручну. Джерела іноземною мовою розміщуються після всіх джерел кирилицею. Не варто додавати до бібліографічного списку наукові праці, на які немає посилання у тексті дипломної роботи і вони фактично не були використані.

Приклади оформлення списку літератури відповідно до чинних ДСТУ представлено в Додатку 3. Посилання

Посилання в курсовій роботі робляться тоді, коли в тексті використовують цитати чи вислови, передається своїми словами думка того чи іншого автора, наводяться цифри і факти або використовуються таблиці чи ілюстрації з певного джерела тощо. Посилання в тексті роботи можна подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1; 6], де цифри 1 і 6 відповідають порядковому номеру праці або джерела у Списку використаних джерел. Якщо посилання на джерела підряд з 1 по 6, тоді [1-4]. Посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела через кому з маленької букви “с.”), наприклад: [1, с. 5]. Якщо посилання на кілька праць, вони розділяються крапкою з комою: [1, с. 5; 6, с. 25-33].

Якщо використано відомості, матеріали чи твердження з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць тощо з джерела, на яке дано посилання. Посилання у тексті зазвичай робиться в кінці речення.

Слід давати посилання на джерело при непрямому цитуванні – переказі, викладі думок інших авторів своїми словами; при огляді загальних тенденцій наукових досліджень; при зазначенні фактичних даних і результатів попередніх досліджень.

Цитата береться в лапки і обов'язково має посилання на джерело із зазначеним номером сторінки. Цитати звичайно наводять: для підтвердження власних аргументів; як посилання на авторитетне джерело; для критичного аналізу того чи іншого твердження. В інших випадках краще робити непряме цитування.

III. 2. Особливі вимоги при цитуванні

Текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Науковий етикет вимагає точне відтворення цитованого тексту, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст. Цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, на кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається.

IV. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

IV.1 Порядок допуску курсових робіт до захисту

Студент здійснює підготовку й написання курсової роботи під керівництвом наукового керівника й зобов'язаний подавати йому роботу для перевірки в установлені терміни відповідно до індивідуального плану написання роботи.

Обов'язковим є публічний розгляд поточних результатів виконання роботи на засіданнях кафедри в упродовж навчального року та захист у спеціально створеній комісії кафедри. Електронний варіант курсової роботи (у форматі doc або rtf) подається студентом до бібліотеки кафедри/університету. Таким чином, до публічного захисту допускається робота, яка подана на кафедру: у переплетеному вигляді у встановлений термін з особистим підписом на останній сторінці. Така робота також має мати реєстраційний номер, дату та підпис методиста кафедри; позитивну рецензію наукового керівника: Форма рецензії визначається кафедрою, і як правило, включає такі аспекти: аналіз наведеного обґрунтування актуальності теми курсової роботи; оцінка визначених у роботі об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження, плану/змісту курсової роботи; оцінка конкретної особистої участі автора/студента в одержанні результатів, викладених у курсовій роботі; ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у роботі; теоретико-прикладної значущості отриманих результатів дослідження і рекомендацій з подальшого їх використання; оцінка структури роботи, мови, стилю, грамотності викладу наукового матеріалу; висновок щодо наявності в курсовій роботі позитивних моментів; узагальнений виклад таких переваг; висновок щодо наявності в роботі недоліків, виклад недоліків у систематизованому вигляді з відповідними конкретними прикладами; визначення впливу позитивних аспектів та недоліків на оцінку курсової роботи; остаточний висновок щодо ступеня відповідності курсової роботи тим вимогам, які ставляться до такого виду робіт у ЗВО – «повністю відповідає», «в основному відповідає», «повністю не відповідає»; пропозиція щодо можливої конкретної оцінки курсової роботи.

Рецензія може бути написана науковим керівником власноручно чи надрукована з обов'язковим зазначенням дати її написання та особистим підписом.

Здобувачеві дається можливість ознайомитись з рецензією наукового керівника.

Рецензія на курсову роботу повинна бути подана науковим керівником за 2 дні до захисту.

IV. 2. Підготовка здобувача до виступу на захисті курсової роботи

Напередодні захисту курсової роботи здобувач повинен підготувати виступ, яку йому належить оприлюднити перед членами екзаменаційної комісії. Зміст виступу покликаний розкрити суть, теоретичне й практичне значення результатів роботи.

Структурно виступ здобувача складається з трьох частин, кожна з яких поділяється на самостійні смислові частини, які, попри те, повинні бути логічно взаємопов'язаними, репрезентувати єдність, що сукупно характеризує зміст курсової роботи.

Вступна частина в основному повторює вступ курсової роботи. Рубрики її відповідають тим змістовим аспектам, якими охарактеризовано актуальність обраної теми, описано наукову проблему, сформульовано мету та завдання роботи. У ній репрезентують методи, за допомогою яких отримано фактичний матеріал дослідження, а також розвивають і коментують загальну структуру курсової роботи.

Головне її завдання наступної частини - послідовно, згідно з логікою дослідження охарактеризувати кожний розділ курсової роботи, звернувши особливу увагу на її підсумкові результати (висновки до розділів).

Закінчується виступ заключною частиною, яку формують, орієнтуючись на загальні висновки до курсової роботи. У ній наводять загальні висновки, не повторюючи узагальнень, зроблених при характеристиці розділів основної частини.

Текст виступу можуть супроводжувати додаткові матеріали (схеми, таблиці, діаграми), які здобувач використовує для підтвердження своєї позиції, обґрунтування висновків, запропонованих рекомендацій.

IV. 3. Процедура захисту курсової роботи

Захист курсової роботи відбувається на кафедрі за участі членів екзаменаційної комісії та наукового керівника.

Засідання екзаменаційної комісії розпочинається з оголошення її головою назви курсової роботи, прізвища, імені, по-батькові здобувача. Захист курсової роботи за своїм характером є науковою дискусією, що відбувається у вимогливій, принципівій і водночас доброзичливій атмосфері з дотриманням вимог наукової етики.

Потім слово для повідомлення основних результатів наукового дослідження надають здобувачеві. Свій виступ (див. вище) він вибудовує на основі читання (краще переказу) раніше підготовлених тез доповіді, намагаючись виявити високий рівень теоретичної підготовки, ерудицію, здатність доступно інтерпретувати основні наукові результати дослідження. Передусім він має зосередитись на головних підсумках здійсненої роботи, на сформульованих та обґрунтованих ним теоретичних і прикладних положеннях.

Після виступу здобувача зачитується рецензія наукового керівника на виконану курсову роботу. Надається слово здобувачеві для відповідей на запитання, коментарі, зауваження та побажання.

Члени екзаменаційної комісії в усній формі можуть ставити різні запитання з порушених у дослідженні проблем, сподіваючись на компетентні, коректні відповіді здобувача. Від повноти відповідей також залежить сукупна оцінка курсової роботи.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Екзаменаційна комісія при визначенні підсумкової оцінки курсової роботи враховує змістовні аспекти роботи та якість захисту. При оцінюванні курсової роботи беруться до уваги:

- вміння здобувача стисло, послідовно й чітко викласти сутність та результати дослідження;

- обґрунтованість курсової роботи, логічність поставлених завдань і шляхи їх вирішення;
- змістовність і цілісність структури роботи;
- логічний зв'язок між проблемою і розподілом курсової роботи на розділи та підрозділи;
- правильна визначеність об'єкта і предмета дослідження;
- вміння знаходити і опрацьовувати наукову інформацію;
- використання методів, використаних в роботі;
- надійність методів дослідження та достатність глибини дослідження;
- ґрунтовність отриманих теоретичних висновків, чіткість висновків і рекомендацій;
- практична цінність результатів й можливість їх практичного впровадження;
- наявність всіх необхідних структурних елементів в роботі та їх логічна послідовність;
- відповідність дипломної роботи встановленим вимогам;
- загальне оформлення курсової роботи;
- здатність здобувача аргументовано захищати свої пропозиції, думки та погляди;
- загальний рівень підготовки здобувача та володіння культурою презентації.

Результати захисту курсових робіт оцінюються з використанням Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) (за шкалою «А», «В», «С», «D», «Е», «FX», «F»); національної системи («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»); системи ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (100-бальна шкала).

Оцінка «відмінно» виставляється якщо:

- у курсовій роботі зроблено власну оцінку наукових джерел;
- використані різноманітні сучасні методи дослідження;
- розкриті основні проблеми досліджуваної теми та шляхи їх розв'язання;
- зроблено власний аналіз та на його основі аргументовано пропозиції за темою курсової роботи.

Оцінка «добре» виставляється якщо:

- у курсовій роботі зроблено аналіз наукових джерел;
- самостійно підібрано та проаналізовано підібраний фактичний матеріал;
- зроблено висновки та пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими.

Оцінка «задовільно» виставляється якщо:

- у курсовій роботі прореферовано наукові джерела;
- використані тільки деякі методи наукового дослідження;
- нерозкриті всі основні проблеми досліджуваної теми та шляхи їх вирішення;
- сформульовані висновки без їх необхідного обґрунтування.

Оцінка «незадовільно» виставляється якщо:

- робота виконана з порушенням авторського права, має ознаки плагіату;
- зміст, текст і якість дипломної роботи не відповідають реальним відповідям студента при її захисті;
- у курсовій роботі подана на кафедру не вчасно або не відповідає формальним вимогам.

Критерії оцінювання результатів виконання та захисту курсових робіт

№ п/п	Критерії	Макс. кількість	Зміст критеріїв оцінювання	Оцінка в
1.	Якість наукового апарату дослідження (актуальність теми, її відповідність сучасним вимогам, об'єкт, предмет, мета, завдання, методи дослідження), відповідність темі дослідження, науковість, правильність, логічність викладу.	10	відповідає повністю; відповідає неповністю; відповідає недостатньо; відповідності бракує; науковий апарат не визначено.	10 8-9 6-7 1-5 0

2.	Аналіз джерел і літератури з теми дослідження, критичне ставлення до них.	10	повний, обґрунтований; неповний; недостатньо повний (критичний аналіз недостатній); перелік наукових досліджень з теми поданий без відповідного аналізу; аналізу бракує.	10 8-9 6-7 1-5 0
3.	Повнота, науковий рівень обґрунтування розробок і запропонованих рішень: рівень самостійності роботи; відповідність змісту назви, поставленій меті та завданням; адекватність методики дослідження заявленим завданням; якість інтерпретації результатів дослідження, аргументованість висновків; наявність власних пропозицій і	20	повно та обґрунтовано; недостатньо повно та обґрунтовано; неповно, послідовно, бракує обґрунтування; неповно, непослідовно, необґрунтовано; робота несамостійна, зміст не відповідає назві, немає аналізу і інтерпретації результатів дослідження.	19-20 15-18 13 -14 1 -12 0

	рекомендацій з предмета дослідження.			
4.	Практична цінність розробок і запропонованих рішень	20	- висока практична цінність; практична цінність часткова; окремі елементи мають практичну цінність; практична цінність не доведена; немає практичної цінності.	19-20 15-18 13 - 14 1-12 0
5.	Відповідність курсової роботи встановленим в Україні вимогам до	10	- повна відповідність, висока якість; - недостатньо повна	10 8-9

	<p>наукових робіт:</p> <ul style="list-style-type: none"> - грамотність, науковий стиль викладу; - відповідність структури, обсягу роботи вимогам, затвердженим певною кафедрою, на якій виконується курсова робота; - якість оформлення роботи, якість бібліографічного списку; - культура посилань на використані джерела і літературу. 		<p>відповідність, є незначні відхилення від затверджених стандартів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - неповна відповідність, недостатня якість; - невідповідність, якість низька, багато мовних помилок; - якість оформлення незадовільна, робота подана з істотними порушеннями встановлених термінів її подання. 	<p>6-7</p> <p>1-5</p> <p>0</p>
6.	Змістовність доповіді, презентації і відповідей на запитання членів комісії та присутніх під час захисту.	30	<p>повні, послідовні, логічні, презентація здійснена з використанням мультимедіа;</p> <p>недостатньо повні, послідовні, логічні;</p> <p>непослідовно та нелогічно побудована доповідь, недостатньо повні й глибокі відповіді на запитання;</p>	<p>27-30</p> <p>23-26</p> <p>18-22</p>
			<p>доповідь поверхова, незадовільні відповіді на запитання;</p> <p>знання з теми дослідження незадовільні, відповіді на запитання відсутні.</p>	<p>1-17</p> <p>0</p>
Разом		100		

Результати захисту курсової роботи визначаються у такий спосіб: відповідною кількістю балів у 100-бальній шкалі, літерами за шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	зараховано
74-81	C	добре	зараховано
64-73	D	задовільно	зараховано
60-63	E	задовільно	зараховано
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

VI. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г.Сорокіної, А.Є.Артюхова, І.О.Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 171 с.
- Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2016. 260 с.
- Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії : монографія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Донецьк : ТОВ „Юго-Восток, Лтд”, 2007. – 219 с.
- Зеленько А. С. Загальне мовознавство. Навчальний посібник. К.: Знання, 2010. (Історія та методи).
- Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства : [підручник]. К.: Академія, 2006. 424 с.
- Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю: монографія. К.: Вид. дім „Києво-могилянська академія”, 2016. – 627 с.
- Селіванова О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). К. : Фітосоціоцентр, 1999. – 148 с.
- Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. К, 2006. – 716 с.
- Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля. К, 2010. – 843 с.
- Benčo J. Metodológia vedeckého výskumu. Bratislava: IRIS, 2001. 194 s.
- Gonda V. Ako napísať a úspešne obhájiť diplomovú prácu. 5. vyd. Bratislava: Elita, 2006. 135 s.
- Jurášová K. I., Dědová M. Manuál k vypracování závěrečných a kvalifikačních prác. Trnava: Filozofická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave, 2015. 72 s.

Інформаційні ресурси

ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання: Нац. стандарт України. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. URL: <http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>

МОН України URL: <https://mon.gov.ua>.

Наукові фахові видання України. URL:

<https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-kvalifikaciyi/naukovi-fahovi-vidannya>.

Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>.

Bibliografie české lingvistiky / [Електронний ресурс] / Ústav pro jazyk český

Akademie věd České republiky. – Режим доступу:

<https://bibliografie.ujc.cas.cz/search-form>

Český národní korpus [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://www.korpus.cz/>

Dotazy z jazykové poradny [Електронний ресурс] / Ústav pro jazyk český

Akademie věd České republiky. – Режим доступу: <https://dotazy.ujc.cas.cz/>

Elektronické slovníky a zdroje [Електронний ресурс] / Ústav pro jazyk český

Akademie věd České republiky. – Режим доступу:

<http://www.ujc.cas.cz/elektronicke-slovniky-a-zdroje/>

Internetová jazyková příručka [Електронний ресурс] / Ústav pro jazyk český

Akademie věd České republiky. – Режим доступу: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

Ústav pro jazyk český Akademie věd České republiky [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ujc.avcr.cz/>

Slovníkový portál Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV. URL:

<https://slovník.juls.savba.sk/>

Slovenská reč. URL: <https://www.juls.savba.sk/ediela/sr/>

VII. ДОДАТКИ

Додаток 1. Зразок титульного аркуша
Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
Філологічний факультет
Кафедра словацької філології

КУРСОВА РОБОТА

на тему:
НАЗВА ТЕМИ

Студента /-ки ____ курсу _____
спеціальності _____
(шифр – назва спеціальності)

Прізвище, ім'я, по-батькові
студента

Керівник: науковий ступінь,
вчене звання ПІБ наукового
керівника

Національна шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

Ужгород – 2022

Додаток 2.
Зразок оформлення розділів та підрозділів роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....

РОЗДІЛ 1. ....

1.1. ....

1.2. ....

РОЗДІЛ 2. ....

2.1. ....

2.2. ....

РОЗДІЛ 3. ....

3.1. ....

3.2. ....

ВИСНОВКИ.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....

ДОДАТКИ

Проект структури Вступу курсової роботи

(Текст кілька рядків, опис **проблеми дослідження**) .....

Актуальність теми дослідження. (Текст 0,5-1 сторінка) .....

Ступінь наукового вивчення проблеми/аналіз останніх досліджень (Текст 0,5-1 сторінка) .....

Метою роботи є .....

Мета зумовила постановку наступних дослідницьких **завдань:**

(3-4 завдання) .....

Об'єкт дослідження – .....

Предмет дослідження – .....

Методи дослідження .....

Структура та обсяг роботи.

Курсова робота складається із вступу, двох розділів та висновків, списку використаних джерел (___ найменувань на __ ст.), додатку (на __ ст.).

Загальний обсяг курсової роботи становить ___ сторінок, з яких ___ сторінки – основний текст. Робота містить ___ рисунків, ___ таблиць, діаграм (з них у додатку ___ рис. та ___ табл.).

РОЗДІЛ 1
СЛОВ'ЯНСЬКИЙ МОДЕРНІЗМ

1 пропуск

1.1. Ознаки модернізму.

Приклад оформлення списку використаної літератури

Приклади оформлення списку використаних джерел за ДСТУ 7.1:2006

Один автор	Жадан С. Список кораблів: нові вірші, 2018-2019 / Сергій Жадан ; картини К. Косьяненко. - Чернівці: Meridian Czernowitz, 2020. - 152, [3] с.
Два і три авторів	Шліхта Н. В. Виховуємо академічну доброчесність в школі: методичні вказівки для вчителів / Наталя Шліхта, Ірина Шліхта. - Київ : [б. в.], 2019. - 81 с.
Чотири та більше авторів	Професійна та корпоративна етика : навчальний посібник / [В. Г. Нападиста, О. В. Шинкаренко, М. М. Рогожа та ін.; наук. ред. В. І. Панченко]; Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. - Київ: Київський університет, 2019. - 367 с.
Збірники праць та періодичні видання, серійні видання	Сучасне мистецтво : науковий збірник / Національна академія мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва ; [редкол.: В. Д. Сидоренко (голова) та ін.]. — Київ : ІПСМ НАМ України, 2004. – Вип. 3. – 2006. – 111 с.
Матеріали конференцій	Історія філософії та історії філософій : тези 13-ої міжнародної наукової конференції "Філософія: нове покоління" (Київ, НаУКМА, 1-2 листопада 2018 р.) / [упоряд. О. Сирбу ; рец.: С. Л. Йосипенко, В. І. Менжулін] ; Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". - Київ : [Пульсари], 2019. - 298, [1] с.
Багатотомні видання	Мова: класичне–модерне –постмодерне : збірник наукових праць / [редкол.: Ожоган В. М. (відп. ред.) та ін.] ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.». – Київ : [Сік груп Україна] : Дух і Літера, 2014–2016. – Вип. 1. –2014. – 206 с. ; Вип. 2. – 2016. – 424 с.
Статті та розділи з книг	Агеєва В. П. Доктор Парадокс / Віра Агеєва // Спрага музики : [вибрані твори] / В. Домонтович ; передм., упорядкування Віри Агеєвої. - Київ : Комора, 2017. - С. 5-25.
Статті із журналів та	Моренець В. П. Про свідомість і розуміння /

збірників	Володимир Моренець // ЩЕ (цінності, ідентичність, мислення, воля...) : науково-навчальний посібник / [упоряд.: В. Моренець, О. Саврук ; наук. ред. В. П. Моренець] ; Києво-Могилян. бізнес-школа (kmb), Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". - Київ : [НаУКМА], 2018. - С. 284-307.
Словники	Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. – К. : Карпенко, 2007. – 219 с.
Електронні ресурси	Огаркова Т. А. Поміж вигадкою та істиною - практика написання есею від Тетяни Огаркової [електронний ресурс] // Читомо. - Електронні дані. - 2020. - 3 березня. - http://chytomo.com/pomizh-vyhadkoiu-ta-istynoiu-praktyka-napysannia-eseiu-vid-tetiany-oharkovoi/ - Назва з екрана (переглянуто: 25.01.2021).

Приклади оформлення списку використаних джерел за ДСТУ 8302:2015

Один автор	Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. 2-ге вид., стер. Київ : Либідь, 2001. 240 с.
Два і три авторів	Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі. Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.
Чотири та більше авторів	Сучасна українська мова / О. М. Григор'єв та ін. 3-тє вид., перероб. Київ : Либідь, 2005. 488 с.
Збірники праць та періодичні видання, серійні видання	Економічна енциклопедія / за ред. В. В. Шевченка. Київ : Альманах, 2016. 304 с.
Матеріали конференцій	Історія філософії та історії філософій: тези 13-ої міжнародної наукової конференції "Філософія: нове покоління" (Київ, НаУКМА, 1-2 листопада 2018 р.) / [упоряд. О. Сирбу ; рец.: С. Л. Йосипенко, В. І. Менжулін]; Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія". Київ : Пульсари, 2019. 298 с.

Багатотомні видання	Етимологічний словник української мови : у 7 т. / уклад.: Р. В. Болдирєв та ін. Київ : Наук. думка, 1989. Т. 3 : Кора—М. 552 с.
Статті та розділи з книг	Ярошевич Н. Б., Чубка О. М., Якимів А. І. Інструменти боргового фінансування суб'єктів підприємництва в Україні: правовий статус, структурна динаміка, податкові наслідки. <i>Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку національного господарства</i> : монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро, 2019. С. 55—89.
Статті із журналів та збірників	Зайцева О. М. Варіантність у родовій категоризації іменників: (на матеріалі мовлення сучас. укр. телебачення). <i>Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія «Філологія»</i> . 2018. Т. 21, № 1. С. 121—130.
Словники	Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. К.: Карпенко, 2007. 219 с.
Електронні ресурси	Приймак Д. М., Томіленко О. В., Ковальчук З. Ю. «Підодіяльник»: як правильно сказати українською?. <i>Kyiv Dictionary</i> . URL: https://www.kyivdictionary.com/uk/grammar/uk/how-to-say/pidodiialnyk/ (дата звернення: 09.06.2020).

Зразок оформлення відгуку наукового керівника

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛОВАЦЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ВІДГУК
наукового керівника
на курсову роботу

Студент (ка): Прізвище, ім'я, по батькові

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність: 035. Філологія.

Спеціалізація: 035.038. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська.

035.036. Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – словацька.

Тема курсової роботи:

Обсяг та структура роботи, характеристика її розділів:

Відповідність роботи меті та завданням:

Повнота використання фактичних даних:

Рівень сформованості наукового апарату й стилю роботи:

Недоліки:

Загальна оцінка курсової роботи та висновок про

можливість допуску роботи до захисту:

Науковий керівник: _____ Ім'я ПРІЗВИЩЕ

(науковий ступінь, вчене звання)